

Pont gran de l'aqüeducte de l'Espelt

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Damunt del torrent de Valldaura
Emplaçament Damunt el torrent de Valldaura, zona sud-occidental del terme.

Coordenades:

Latitud: 41.59184
Longitud: 1.60661
UTM Est (X): 383867
UTM Nord (Y): 4605398

Classificació

Número de fitxa 08143 - 179
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Popular Contemporani
Segle XIX
Any 1820
Autoria de l'element: Pere Serra Bosch
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Greus desperfectes a les dovelles que es troben molt erosionades.
Protecció Inexistent
Número inventari IPA, núm. 5.868
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat Privada
Titular: 08142A010002110000HQ
Autoria de la fitxa Josep-Vicenç Mestre i Casanova

Data de registre de la fitxa: dl., 21/10/2013 - 02:00

Descripció

El Pont gran de l'aqüeducte de l'Espelt és de traçat recte i consta d'un arc de mig punt . Els paraments exteriors i la volta són de paredat irregular.

La mina d'aigua passa per l'interior del pont. La canalització superior està a cel obert construïda en pedra.

Observacions:

Descripció extreta de la fitxa de l' Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

Història

El terme d'Òdena, proporciona al municipi d'Igualada un cabal de 300 m³ diaris per a les seves fonts públiques, per mitjà d'un aqüeducte, de més de 4 Km amb mines subterrànies i dos ponts des de les fonts de Can Poal i de Can Mas Arnau, fins els dipòsits igualadins de "l'Enxub" (aljub), al Poble Sec. Aquesta mina va ser feta amb les pedres de l'antiga muralla d'Igualada, segons el projecte de Fra Climent de Sant Martí, llec caputxí, a finals del segle XVIII. Les obres varen ser suspeses en primer terme el 1808 per la guerra del francès, i foren continuades de nou a partir de 1816.

A més de l'aixecament del Pont Xic sobre el torrent de l'Espelt, es necessità la construcció del Pont Gran sobre el torrent de Can Mas Arnau o de Valldaura. L'aqüeducte de l'Espelt, acabat el 1821, té una mina subterrània i es pot transitar bo i dret, exceptuant el tercer tram que porta l'aigua d'una deu adjacent sota Cal Cesc.

En el segle XVIII la població d'Igualada creix molt i es crea un problema d'aigua, car la població el 1797 era de 6.494 h, que era el resultat de multiplicar per cinc el cens de principis de segle. Per aquesta raó es va decidir construir un aqüeducte que portés més aigua a la ciutat. Segons l'estudi documental es pot establir tres etapes en la conducció de l'aigua: 1) 05/02/1807: inici d'obres de la conducció de l'aigua de la Font del Poal de l'Espelt a Igualada. 17/08/1807: l'arquitecte Pere Serra i Bosch ratifica el pla elaborat el 1791 per Fra Climent de Sant Martí. El 1808 les obres es suspenen a causa de la Guerra de la Independència. 2) 29/03/1816: les obres es reprenen. 25/07/1821: les obres de conducció estan acabades i la gent pot proveir-se d'aigua. 3) 21/01/1822: Pere Serra i Bosch, arquitecte hidràulic, fa els projectes de les 4 fonts per Igualada. Es col·loquen el 21/01/1827. L'any 1832, final d'obra, amb Font de Neptú a la plaça de l'Àngel a Igualada. L'obra completa de la conducció d'aigües de l'Espelt a Igualada va ser portada a terme entre els anys 1807 i 1832, amb la construcció de les corresponents mines, fonts, ponts, etc. La mina té una llargada de 3.828 m i té una amplada total d'uns 0,80 m amb una alçada que varia entre els 1,40 m i 2,20 m. Les parets i la volta són de pedra amb morter de calç i arena, en alguns sectors la volta està tallada a la roca viva o està formada per tres peces de ceràmica. En el decurs del seu recorregut la mina passa per l'interior de dos ponts construïts l'any 1820: el Pont Gran (torrent de Valldaura) i el Pont Xic (torrent de l'Espelt).

Sobre l'arc hi ha la inscripció: A SU BENEFICIO HIJO DIDUR [DICITUR] QUE COSTEÓ ESTE PUENTE EL DR. JUAN ABAD PRESBITERO BENEFICIADO DE SU IGLESIA PARROQUIAL PROFESOR DE TEOLOGIA DE LA UNIVERSIDAD DE CERVERA EN SENYAL DE GRATITUD LE

TRIBUTAESTE OBSEQUIO. AÑO 1820. DOM YGUALADA.

L'any 1997 el CECI (Centre d'Estudis Comarcals de l'Anoia) va col·locar una làpida commemorativa a Salvador March un dels fundadors de la secció d'Espeleologia de l'entitat que en els seus inicis va realitzar un estudi sobre la construcció i història de l'aqüeducte.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

MARTÍ I FIGUERAS, Joan (1974) "L'aqüeducte de l'Espelt", Miscel·lànea Aqualatensia, 2, Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, p.199-229.

MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1995): "L'Espelt: Origen i Evolució", Miscel·lànea Aqualatensia VII, Ajuntament d'Igualada i Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, pp. 185-213.

TERMENS i GRAELLS, Miquel (1988): "Òdena", Història de les Comarques de Catalunya. Anoia, vol. I, Editorial Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 189

